

Kanton Bern
Canton de Berne

hallo-bern.ch
salut-berne.ch

Školstvo i obazovanje

Sistem obrazovanja

Obavezno obrazovanje

Stručno obrazovanje / srednje škole

Univerziteti / Visoke škole

Priznanje diplome

hallo-bern.ch

Informacije za dobar početak u novom mjestu stanovanja
Školstvo i obazovanje

Sistem obrazovanja

Švicarski sistem obrazovanja omogućava stalni lični razvoj. Veliku važnost u ovom sistemu imaju škole za strukovno obrazovanje. One su osnova za dalje školovanje ili čak i studiranje na nekoj od visokih škola.

Struktura / Nadležnost

U Švicarskoj se razlikuju tri nivoa obrazovanja koji se nastavljaju jedan na drugi:

- Obavezno obrazovanje (Voklsschule: Kindergarten, Primarschule und Sekundarstufe I)
- Škola za strukovno obrazovanje i srednja škola (Sekundarstufe II | degré secondaire)
- Škole za visoko obrazovanje/univerziteti i više škole za strukovno obrazovanje (Tertiärstufe | Degré tertiaire)

Država je odgovorna za sva tri nivoa obrazovanja. Nadležnosti i odgovornosti su podijeljene između saveza, kantona i opština. Zbog toga se škole i školski sistemi mogu razlikovati između kantona.

Postoje i privatni vrtići i škole. Privatna nastava je moguća pod određenim uslovima.

Obavezno obrazovanje

U kantonu Bern obavezno obrazovanje traje 11 godina. Ono počinje kada dijete napuni 4 godine. U slučaju da djeca neopravdano i bez obrazloženja ne dolaze u školu, roditelji mogu biti kažnjeni. Djeca, koja su se doselila prije 16 godina starosti, obavezna su da pohađaju osnovnu školu. Ona imaju pravo u toku tekuće školske godine da se uključe u školu. Male su razlike između dijelova kantona koji govore francuski i njemački jezik. Više informacija o pohađanju vrtića i škole možete dobiti u opštini prebivališta ili na web stranici škole.

Obrazovanje poslije obavezne škole

Nakon osnovne škole skoro svi mladi se dalje obrazuju. Postoji mnogo opcija za to. Najbolji način da saznate više je da se obratite Centru za savjetovanje i informisanje o karijeri (BIZ | OP). Mladi se najčešće odlučuju za pohađanje škola za osnovno strukovno obrazovanje (Berufsllehre | Apprentissage). Osnovno strukovno obrazovanje nudi kasnije pristup višem strukovnom obrazovanju. Ko za vrijeme ili poslije srednje škole položi poslovnu maturu (Berufsmaturität), može studirati na visokim strukovnim školama. Oko 20 posto mladih završi gimnazijsku maturu kom stiču pravo da se upišu na univerzitetske studije.

Kanton Bern
Canton de Berne

hallo-bern.ch
salut-berne.ch

Stipendije

Uz pomoć stipendije se mogu i osobe slabijeg imovnog stanja obrazovati i završiti školu. Pod stipendijom se podrazumjeva finansijska podrška koja se može dobiti nakon obaveznog obrazovanja. Takođe stranci koji žive u kantonu Bern mogu u određenim okolnostima dobiti stipendiju. Da li je mogu dobiti zavisi od njihovog državljanstva i od toga koje dozvole boravka imaju učenici, studenti ili njihovi roditelji. Više informacija daje Odjeljenje za školarine u kantonalnoj upravi.

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-bern.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/sistem-obrazovanja

hallo-bern.ch

Informacije za dobar početak u novom mjestu stanovanja
Školstvo i obrazovanje

Obavezno obrazovanje

Obavezna škola pruža djeci osnovno obrazovanje koje im omogućava pohađanje daljih škola. Obavezne škole su javne (državne) i one su besplatne.

Prijava djeteta za školu

Opštine su nadležne za osnovne škole. Da bi se dijete upisalo u školu, roditelji se trebaju obratiti u opštinu u kojoj žive ili direktno školskoj upravi.

Struktura obavezne škole

Obavezno obrazovanje je podijeljeno u tri nivoa koji se nadograđuju jedan na drugi:

- Prvi nivo čine vrtić i prve dvije godine osnovne škole. Vrtić obično traje dvije godine. Postoji i model osnovnog nivoa (Basisstufe | Cycle élémentaire). U ovom modelu djeca različite dobi pohađaju zajedno nastavu.
- Srednji nivo obuhvata od trćeg do šestog razreda osnovne škole. Škola informiše djecu i roditelje u petoj školskoj godini o procesu prelaska na viši nivo.
- Treći nivo (Oberstufe, sekundarni nivo I) traje tri godine. U ovom nivou postoje tri različita tipa škole (Realschule, Sekundarschule i u nekim opštinama specijalna Sekundarschule). Ova tri tipa škola imaju različite zahtjeve na učenike po pitanju učenja.

Djeca koja ne govore njemački ili francuski jezik dobivaju posebnu podršku na svim nivoima.

Detaljne informacije o obaveznom školovanju mogu se naći u raznim kantonalnim brošurama.

Javne/privatne škole

Javne škole su besplatne. Dječaci i djevojčice uče zajedno. Nastava je vjerski neutralna. Većina djece i mladih završe obavezno obrazovanje u javnoj školi (95%). Postoje i privatne škole. Ukoliko roditelji šalju svoju djecu u privatne škole, onda obično moraju sami snositi troškove.

Prava i dužnosti roditelja

Škola je dužna da obavijesti roditelje o svakodnevnom školskom životu i uspjehu djeteta. Održavaju se razgovori sa roditeljima o uspjehu djeteta (nastavnici i roditelji), roditeljski sastanci (informacije škole za roditelje) i informativni skupovi. Po pravilu su roditelji obavezni da pristvuju ovim sastancima. Ukoliko oba roditelja ne mogu prisustvovati, moraju se odjaviti. Roditelji se trebaju također potruditi da dođu do propuštenih informacija. S roditeljima i djetetom razgovara se o važnim odlukama (npr. prelasku na sljedeći nivo). Roditelji su dužni da obezbjede uslove da njihovo dijete redovno pohađa školu. Ako djeca izostanu sa nastave (npr. u slučaju bolesti), roditelji moraju o tome obavijestiti školu. Takođe bi roditelji trebali povesti brigu o tome da njihova djeca imaju kod kuće odgovarajuće mirno mjesto kako bi mogli uraditi domaće zadatke ili se mogli pripremiti za test. Roditelji koji redovno pregledaju radove i domaće zadatke pokazuju tako interesovanje za učenje djeteta. Ovo je važna podrška djetetu. Za osobe koje još uvijek nisu upoznate sa švicarskim sistemom obrazovanja, postoje posebni informativni sastanci, koji su često održavaju i na stranim jezicima.

Pitanja / podrške

Roditelji, koji imaju pitanja u vezi sa školom, trebaju se najprije obratiti nastavnicima. Nastavnici mogu takođe pomoći ukoliko je i roditeljima potrebna podrška. Takođe i nastavnici će prvo kontaktirati roditelje, ako smatraju da je djetetu nešto potrebno ili ako imaju neka pitanja vezana za dijete. Jako je važno da roditelji održavaju kontakt sa nastavnicima i blisko sarađuju sa njima. U slučaju psiholoških ili socijalnih poteškoća besplatnu pomoć djeci i njihovim roditeljima nudi Savjetovalište za odgoj djece (Erziehungsberatung | Service psychologique pour enfants et adolescents).

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-bern.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/obavezno-obrazovanje

Stručno obrazovanje / srednje škole

Većina mladih ljudi se nakon obaveznog obrazovanja opredjeljuje za škole stručnog obrazovanja. Ko želi studirati na visokoj školi, taj treba položiti maturu na jednoj od srednjih škola (Mittelschule) ili da položi poslovnu maturu u okviru škole za stručno obrazovanje.

Važnost obrazovanja

Dobro obrazovanje i status u poslovnom svijetu su jako važni u Švicarskoj. Nakon obaveznog obrazovanja postoje različiti načini da mladi sebi obezbjede dobru polaznu tačku za poslovni život (Sekundarstufe II | degré secondaire). Bez daljeg obrazovanja je teško naći dobar radno mjesto. Centri za savjetovanje i informisanje o karijeri (BIZ | OP) besplatno savjetuju mlade ljude i roditelje o pitanjima škole i daljeg obrazovanja. Odgovorno tijelo Kantonalne uprave je Služba za srednje škole i strukovno obrazovanje. (Mittelschul- und Berufsbildungsamt | Office des écoles moyennes et de la formation professionnelle).

Osnovno stručno obrazovanje

Većina mladih se odlučuje poslije osnovne škole za osnovno strukovno obrazovanje, zanat, (Berufslehre | apprentissage). Za vrijeme ovog školovanja mladi stiču u nekom od preduzeća praktične vještine za odabrani poziv i paralelno pohađaju školu za stručno obrazovanje. Postoji više od 250 zanimanja koja se mogu izabrati. Škole traju između 2 i 4 godine. Mladi moraju sami tražiti mjesto za praktičnu obuku kod nekog preduzeća. Traženje počinje u toku poslednje dvije godine osnovne škole. Škola pomaže mladima pri traženju mjesta za praktičnu obuku (Lehrstelle), međutim njima je potrebna i podrška od strane roditelja. Takođe Centri za savjetovanje i informiranje o karijeri (BIZ | OP) nude mladima besplatne savjete i podrške. Mladi, koji su završili školu za stručno obrazovanje, mogu i da polože i stručnu maturu. Ona se polaže bilo paralelno za vrijeme školovanja ili po završetku osnovnog stručnog obrazovanja. Stručna matura omogućava pristup višim strukovnim školama. Za mnoge profesije u Švicarskoj nije potrebno završiti gimnaziju i studirati na univerzitetu.

Srednje škole

Srednje škole (Mittelschulen | Ecoles moyennes) pružaju široko opšte obrazovanje. Ove škole pripremaju učenike za akademska obrazovanja na univerzitetima ili visokim strukovnim školama (Fachhochschulen | Hautes écoles spécialisées). Postoji razlika između srednje škole, koje se završavaju sa gimnazijskom maturom i škola na kojima se stiče stručna ili poslovna matura. Gimnazijska matura omogućuje pristup univerzitetima bez polaganja prijemnog ispita. Sa položenom stručnom ili poslovnom maturom se može bez polaganja prijemnog ispita upisati na visoke strukovne škole. Visoke strukovne škole su takođe dostupne osobama koje imaju gimnazijsku maturu. Osobe sa stručnom i poslovnom maturom mogu se upisati na univerzitet ukoliko polože dodatni ispit. u nekim slučajevima mogu biti postavljeni i dodatni uslovi za upis.

Prelazni razredi

Privremeno rješenje nakon obvezne škole su razne ponude za premošćivanje (Brückenangebote | Solutions transitoire). Ove ponude su namijenjene mladim ljudima koji još uvijek nisu pronašli mjesto za praksu u srednjoj školi ili onima koji bi se željeli još bolje pripremiti za srednju školu. Mladi ljudi koji se dosele u Švicarsku nakon obaveznog školovanja također mogu pohađati ovu nastavu. Težište u ovom školovanju se stavlja na ulazak u poslovni svijet. U ovoj školskoj godini se pomaže mladima da pronađu mjesto za praksu ili mjesto za zanat. Zainteresovani treba da se obrate Specijalizovanoj kancelariji za ponude "premošćivanja" Kantona Bern ili Centru za savjetivanje i informacije za karijeru (BIZ | OP).

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-bern.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/struno-obrazovanje--srednje-ko

Univerziteti / Visoke škole

U Švicarskoj postoje tri vrste visokih škola: univerziteti, pedagoške škole i visoke škole. Za upis sa maturom stečenom u inostranstvu treba se raspitati direktno na univerzitetu ili visokoj školi.

Sistem visokog obrazovanja

U obrazovanju na tercijarnom nivou razlikuje se između univerziteta, visokih tehničkih škola, visokih pedagoških i visokih strukovnih škola (Tertiärstufe | Degré tertiaire). Na strukovnim visokim školama se predaje više praktično orijentisana nastava, a na univerzitetima je nastava pretežno teoretska. Ove vrste obrazovanja su izjednačene i uređene po evropskom Bolonja sistemu. Završavanjem se stiče diploma za osnovne ili kasnije za magistarske studije, koje su priznate na evropskom nivou.

Upis

Primjenjuju se različiti uslovi za upis na univerzitet, koje određuju univerziteti. Pristup visokom obrazovanju je zagarantovan sa švicarskim svjedočanstvima o maturi. Svjedočanstva o položenoj maturi u inostranstvu se ne priznaju u svakom slučaju. Za prijem na studije mora se direktno obratiti ustanovi u kojoj se želi studirati (univerzitet/visoka škola). Generalno se zahtijeva veoma dobro znanje njemačkog ili francuskog jezika. Izuzetak su studije koje se nude isključivo na engleskom jeziku. Savjetodavni centar visokih škola u Bernu pruža besplatne informacije o raznim mogućnostima na tercijarnom nivou.

Više škole

Pored univerziteta i visokih škola, više strukovno obrazovanje je omiljen put stručnog usavršavanja u Švicarskoj. Ono omogućava stručnim osobama specijalizaciju vještina i produbljivanja stručnog znanja, kao i preuzimanje rukovodećih funkcija. Više škole za strukovno obrazovanje se nastavljaju na škole osnovnog strukovnog obrazovanja (Berufsllehre | Apprentissage). Za ove škole nije potrebno imati položenu maturu. Centri za savjetovanje i informisanje o karijeri (BIZ | OP) pružaju informacije o raznim opcijama.

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-bern.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/univerziteti--visoke-kol

Priznanje diplome

Diplome stečene u inostranstvu nisu uvijek priznate u Švicarskoj. Pod određenim okolnostima je moguće doći do priznanja diplome. Za neke profesije je apsolutno neophodno da diploma bude priznata.

Priznanje

Diploma stečena u inostranstvu može pod određenim uslovima biti priznata u Švicarskoj. Priznanjem se potvrđuje da su inostrana diploma ili inostrano svjedočanstvo isti (ekvivalentni) kao i oni koji su stečeni u Švicarskoj. Za zanimanja, koja su regulisana isključivo švicarskim zakonima, kao, npr. medicinsko ili nastavno osoblje, priznanje diplome je neophodno da bi se moglo raditi u svojoj struci. Ovisno o kojem se zanimanju i obrazovanju radi, postoje različite institucije za priznavanje tih diploma. Priznavanje diplome se plaća. Državni sekretarijat za obrazovanje, istraživanje i inovacije SBFI (Staatssekretariat für Bildung, Forschung und Innovation SBFI | Secrétaire d'État à la formation, à la recherche et à l'innovation SEFRI) odgovoran je za opšta pitanja o priznavanju stranih diploma .

Potvrda o nivou obrazovanja

Za zanimanja koja nisu regulisana isključivo švicarskim zakonima nije potrebna diploma bude priznata da bi se moglo ovdje raditi. Za ova zanimanja se može tražiti potvrda o nivou obrazovanja (Niveaubestätigung|Attestation de confirmation de niveau). Ovom potvrdom se pokazuje status inostrane diplome u Švicarskom sistemu obrazovanja. Potvrda može pomoći u pronalaženju posla. Više informacija pružaju Nacionalno kontaktno mjesto za priznavanje diploma (Nationale Kontaktstelle für Diplomanerkennung|Point de Contact national pour la reconnaissance de diplômes) ili Centri za savjetovanje i informacije o karijeri BIZ (Berufsberatungs- und Informationszentren BIZ | Centres d'orientation professionnelle OP).

Nadoknada diplome / kvalifikacija

Odrasle osobe sa radnim iskustvom, a bez priznate diplome ili priznate kvalifikacije, mogu naknadno završiti osnovno ili više strukovno obrazovanje. Način školovanja ovisi od već postojećeg obrazovanja, od radnog iskustva i godina starosti. U svakom slučaju dobro znanje njemačkog jezika (nivo B1/B2 po GER) je važno za školovanje. Zainteresovane osobe se mogu besplatno informisati i diti savjete kod Centra za savjetovanje i informacije o karijeri BIZ (BIZ|OP). Onaj ko nadoknadi profesionalne kvalifikacije ima bolje šanse na tržištu rada i pristup raznim doškolovanjima ili daljim obukama.

Kanton Bern
Canton de Berne

hallo-bern.ch
salut-berne.ch

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-bern.ch/hr/kolstvo-i-obazovanj/priznanje-diplome

hallo-bern.ch

Informacije za dobar početak u novom mjestu stanovanja
Školstvo i obazovanje